

Željko Brčić, Vinkovci

MATEMATIČKI VREMEPLOV – ANTUN GUSTAV MATOŠ

Na dan 13. lipnja ove se godine obilježava [A], godišnjica rođenja Antuna Gustava Matoša, jednog od najboljih i najpoznatijih hrvatskih književnika. Pjesnik, novelist, feljtonist, esejist i putopisac A. G. Matoš rođen je u srijemskom mjestu Tovarniku, na petak trinaestog, 1873. godine.

Dvije godine nakon njegova rođenja cijela obitelj Matoš seli u Zagreb, gdje je mlađi Antun pohađao osnovnu školu i gimnaziju. Prvih deset godina Matoševi su stanovali u današnjoj Tomičevoj ulici br. [B], a zatim su kupili prizemnicu u Jurjevskoj ulici br. [C] na čijem su mjestu 1904. godine sagradili dvokatnicu koja se i danas ondje nalazi. Otac August radio je u gornjogradskoj osnovnoj školi kao učitelj sve do umirovljenja, a uz taj posao bio je orguljaš u crkvi sv. Marka. Očev glazbeni talent naslijedio je i njegov sin – pjevao je u dječjem zboru u crkvi sv. Katarine te je naučio svirati violončelo.

Pokušaj studiranja na Vojnomu veterinarskom fakultetu u Beču završio je neuspjehom. Godine 1893. bio je pozvan u vojsku, ali već nakon [D] mjeseci službe dezertira te iz Hrvatske, tj. tadašnje Austro-Ugarske bježi u Beograd. Tamo je, kako sam navodi, radio kao “čelist, novinar i literat”, a bio je i stalni gost kavane „Dardaneli” gdje su se okupljali književnici-boemi, neovisni novinari i glumci. Preživljavao je na razne načine, svirajući violončelo te pišući osvrte na kazališne predstave i kritike romana koji su tada izlazili.

U siječnju 1898. godine odlazi preko Beča i Münchena u Ženevu, a odatle u Pariz u kojemu će ostati punih [E] godina. Pariško je razdoblje bilo odlučujuće u formiranju njegovih estetskih načela, a u to je vrijeme napisao i velik dio svoje fiksijske proze.

Nakon Pariza opet se, još uvijek kao vojni bjegunac, vraća u Beograd. Konačno, poslije trinaestogodišnjeg izbjivanja iz Hrvatske, nakon amnestije austrougarskih vlasti, [F]. godine definitivno se vraća u Zagreb. U Zagrebu se uključio u književni i politički život. Nепrestano je ulazio u sukobe i polemike stvarajući književne i političke protivnike, ali i istomišljenike. Njegovao je boemski životni stil, preživljavajući kao profesionalni pisac i novinar nēprestano u oskudici. Cijeli je život bio izrazito domoljubiv, a u politici je bio naklonjen Čistoj stranci prava.

Godine [G], i 1913. putuje u Italiju – prvi put u Firencu, a drugi put u Rim – i tamo piše svoje posljednje djelo, *Rimske feljtone*. U toj kasnoj fazi posvađan je sa svim književnim i političkim opcijama u Hrvatskoj, a ti su se odnosi odrazili i na njegovu književnu djelatnost – tada piše mnogo polemika, epigrama i humoreski u kojima je satiričan prema Hrvatskoj i Zagrebu.

Antun Gustav Matoš iza sebe je ostavio dvadesetak svezaka sabranih djela: pripovjedaka, feljtona, putopisa, pjesama, kritika, političkih članaka, polemika, humoreski, satira, epigrama, pisama i bilježnica. Smatramo ga prvim modernim hrvatskim likovnim, glazbenim, književnim, ali i plesnim kritičarom. U književnost je ušao 1892. godine pripoviješću *Moć savjesti*, objavljenoj u [H]. broju časopisa *Vienac*. Težnju da se nigdje ne ponavlja, da ne zapadne u manirizam, uspio je ostvariti u većem dijelu

svojih pripovjedaka skupljenih u tri zbirke: *Iverje*, 1899., *Novo iverje*, [I]. te *Umorne priče*, 1909. godine.

Dok je novele, putopise, kritičke članke i feljtone pisao i objavljivao od samog početka svojeg pisanja, pjesništvom se počeo javljati u časopisima dosta kasno, tek oko 1906. godine. Do kraja života napisao je svega [J]-ak pjesama koje su skupljene i tiskane tek [K]. godine, nakon pjesnikove smrti, u zbirci *Pjesme*. Danas se pojedine njegove pjesme (primjerice *Notturmo*, *Jesenje večer*, 1909. ili *Utjeha kose*) smatraju po-najboljim pjesmama iz razdoblja hrvatske moderne.

Matoševo je djelo prijelomno u povijesti hrvatske književnosti. Znatno je moderni-zirao hrvatsku književnost, nametnuo se kao uzor mnogim mlađim piscima i uspostavio umjetničke kriterije kao glavni element literarnoga djela te se danas općenito smatra jednim od najznačajnijih hrvatskih književnika. Umro je od karcinoma grla, u Zagrebu [L]. ožujka 1914. godine. Pokopan je dva dana kasnije, na zagrebačkome groblju Mirogoj.

Napomena: U ovom članku neki su podatci skriveni te su umjesto 12 brojčanih podataka u tekstu upisana slova od [A] do [L]. Tekst postaje potpun ako riješite nave-dene zadatke te postojeće nepoznanice zamijenite dobivenim brojevima.

Zadaci:

- [A] U akciji prikupljanja humanitarne pomoći sva četiri razreda skupila su ukupno 280 €, pri čemu su peti i šesti skupili jednako kao sedmi i osmi. Koliko su eura skupili peti i osmi razred zajedno ako su sedmi i osmi skupili isti iznos, a peti 20 € više od šestih?
- [B] Koliko kvadratnih jedinica iznosi površina trokuta čiji su vrhovi $A(-1, -2)$, $B(3, -1)$ i $C(-1, 4)$?
- [C] Za 7 jabuka može se dobiti 6 krušaka, za 8 krušaka može se dobiti 5 dinja, a za 3 dinje mogu se dobiti 2 lubenice. Koliko se lubenica može dobiti za 28 jabuka?
- [D] Za koliko će se posto povećati površina pravokutnika ako duljinu jedne stranice povećamo 20 %, a drugu smanjimo za 10 %?
- [E] Otac, majka, kći i sin imali su prije 5 godina zajedno 60 godina. Otac je stariji od majke 3 godine, a toliko je i sestra starija od brata. Koliko godina ima sin ako je majka 4 puta starija od kćeri?
- [F] Duljine stranica dvaju pravilnih deveterokuta razlikuju se za 11.7 cm. Ako je opseg manjeg deveterokuta 85.5 cm, koliko je milimetara opseg većeg?
- [G] Koliko iznosi umnožak triju prirodnih brojeva ako je umnožak prvog i drugog 273, drugog i trećeg 147, a trećeg i prvog 91?
- [H] Staklo širine jedan metar i visine 120 cm plaćeno je 30 €. Koliko eura treba platiti staklo jednake visine koje je 10 cm šire?
- [I] Kad je prešao polovinu puta, a zatim još petinu puta, biciklistu je preostala četvrtina puta i još 95 metara. Koliko metara iznosi cijeli put?
- [J] Dječje igralište oblika pravilnog šesterokuta, sa stranicom dugom 4 metra, ograđe-no je s 30 stupića postavljenih na jednakom međusobnom razmaku. Koliko centi-metara iznosi taj razmak?
- [K] Kojem broju treba oduzeti 3, razliku podijeliti s 4 i količniku dodati 160 da se do-bije za 1 manji broj od trećine početnog broja?
- [L] Jan ima pet puta manju masu od svog oca. Kada bi obojica imala po kilogram ma-nje, zajedno bi imali 100 kilograma. Koliko kilograma ima Jan?

Rješenja zadataka provjerite na stranici 287.

